

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ *dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

sauvarṇamṛgarūpaṃ dhārayitvā mārīcasya śrīrāmāśramē
gamaṇaṃ sītākartṛkaṃ tasya darśanaṃ ca

ēvamuktvā tu paruṣaṃ
mārīcō rāvaṇaṃ tataḥ |
gacchāvētyabravīd dīnō
bhayād rātriñcaraprabhōḥ ॥ 3.42.1 ॥

drṣṭaścāhaṃ punastēna
śaracāpāsīdhāriṇā |
madvadhōdyataśastrēṇa
nihataṃ jīvitaṃ ca mē ॥ 3.42.2 ॥

nahi rāmaṃ parākramya
jīvan pratinivartatē |
vartatē pratirūpō'sau
yamadaṇḍahatasya tē ॥ 3.42.3 ॥

kiṃ nu kartuṃ mayā śakya -
mēvaṃ tvayi durātmani |

ēṣa gacchāmyahaṃ tāta
svasti tē'stu niśācara || 3.42.4 ||

prahr̥ṣṭastvabhavat tēna
vacanēna sa rākṣasaḥ |
pariṣvajya susaṃśliṣṭa -
midam vacanamabravīt || 3.42.5 ||

ētacchautīryayuktaṃ tē
macchandavaśavartinaḥ |
idānīmasi mārīcaḥ
pūrvamanyō hi rākṣasaḥ || 3.42.6 ||

āruhyatāmayaṃ śīghraṃ
khagō ratnavibhūṣitaḥ |
mayā saha rathō yuktaḥ
piśācavadanaīḥ kharaiḥ || 3.42.7 ||

pralōbhayitvā vaidēhīṃ
yathēṣṭaṃ gantumarhasi |
tāṃ śūnyē prasabhaṃ sītā -
mānayıṣyāmi maithilīm || 3.42.8 ||

tatastathētyuvācainaṃ
rāvaṇaṃ tātakāsutaḥ |
tatō rāvaṇamārīcau
vimānamiva taṃ ratham || 3.42.9 ||

āruhyāyayatuḥ śīghraṃ
tasmādāśramamaṇḍalāt |

tathaiiva tatra paśyantau
pattanāni vanāni ca || 3.42.10 ||

girīṃśca saritaḥ sarvā
rāṣṭrāṇi nagarāṇi ca |
samētya daṇḍakāraṇyaṃ
rāghavasyāśramaṃ tataḥ || 3.42.11 ||

dadarśa sahamāricō
rāvaṇō rākṣasādhipaḥ |
avatīrya rathāt tasmāt
tataḥ kāñcanabhūṣaṇāt || 3.42.12 ||

hastē grhītvā mārīcaṃ
rāvaṇō vākyamabravīt |
ētaḍ rāmāśramapadaṃ
dṛśyatē kadalīvṛtam || 3.42.13 ||

kriyatāṃ tat sakhē śīghraṃ
yadarthaṃ vayamāgatāḥ |
sa rāvaṇavacaḥ śrutvā
mārīcō rākṣasastadā || 3.42.14 ||

mṛgō bhūtvā”śramadvāri
rāmasya vicacāra ha |
sa tu rūpaṃ samāsthāya
mahadadbhutadarśanam || 3.42.15 ||

maṇipravaraśṛṅgāgraḥ
sitāsitamukhākṛtiḥ |

raktapadmōtpalamukha
indranīlōtpalaśravāḥ || 3.42.16 ||

kiñcidabhyunnatagrīva
indranīlanibhōdaraḥ |
madhūkanibhapārśvaśca
kañjakiñjalkasannibhaḥ || 3.42.17 ||

vaidūryasaṅkāsakhura -
stanujaṅghaḥ susaṅhataḥ |
indrāyudhasavarṇēna
pucchēnōrdhvaṃ virājitaḥ || 3.42.18 ||

manōharasniḡdhavarṇō
ratnairnānāvidhairvṛtaḥ |
kṣaṇēna rākṣasō jāto
mṛgaḥ paramaśōbhanaḥ || 3.42.19 ||

vanaṃ prajvalayan ramaṃ
rāmāśramapadaṃ ca tat |
manōharaṃ darśanīyaṃ
rūpaṃ kṛtvā sa rākṣasaḥ || 3.42.20 ||

pralōbhanārthaṃ vaidēhyā
nānādhātuvicitritam |
vicaran gacchatē samyak
śādvalāni samantataḥ || 3.42.21 ||

raupyairbinduśataiścitraṃ
bhūtvā ca priyadarśanaḥ |

viṭapīnāṃ kisalayān

bhakṣayan vicacāra ha || 3.42.22 ||

kadalīgrhakaṃ gatvā

karṇikārānitastataḥ |

samāśrayan mandagatiṃ

sītāsandarśanaṃ tataḥ || 3.42.23 ||

rājīvacitraprṣṭhaḥ sa

virarāja mahāmṛgaḥ |

rāmāśramapadābhyāsē

vicacāra yathāsukham || 3.42.24 ||

punargatvā nivṛttaśca

vicacāra mṛgōttamaḥ |

gatvā muhūrtaṃ tvarayā

punaḥ pratinivartatē || 3.42.25 ||

vikrīḍaṃśca kvacid bhūmau

punarēva niṣīdati |

āśramadvāramāgamyā

mṛgayūthāni gacchati || 3.42.26 ||

mṛgayūthairanugataḥ

punarēva nivartatē |

sītādarśanamākāṅkṣan

rākṣasō mṛgatāṃ gataḥ || 3.42.27 ||

paribhramati citrāṇi

maṇḍalāni viniṣpatan |

samudvīkṣya ca sarvē taṃ
mṛgā ye'nyē vanēcarāḥ || 3.42.28 ||

upagamyā samāghrāya
vidravanti diśō daśa |
rākṣasaḥ sō'pi tān vanyān
mṛgān mṛgavadhē rataḥ || 3.42.29 ||

pracchādanārthaṃ bhāvasya
na bhakṣayati saṃsprśan |
tasminnēva tataḥ kālē
vaidēhī śubhalōcanā || 3.42.30 ||

kusumāpacayē vyagrā
pādapānatyavartata |
karṇikārānaśōkāṃśca
cūtāṃśca madirēkṣaṇā || 3.42.31 ||

kusumānyapacinvantī
cacāra rucirānanā |
anarhā vanavāsasya
sā taṃ ratnamayaṃ mṛgam || 3.42.32 ||

muktāmaṇivicitrāṅgaṃ
dadarśa paramāṅganā |
taṃ vai ruciradantōṣṭhaṃ
rūpyadhātutanūruham || 3.42.33 ||

vismayōtphullanayanā
sasnēhaṃ samudaikṣata |

sa ca tāṃ rāmadayitāṃ

paśyan māyāmayō mṛgaḥ || 3.42.34 ||

vicacāra tatastatra

dīpayanniva tad vanam |

adṛṣṭapūrvam dṛṣṭvā taṃ

nānāratnamayaṃ mṛgam |

vismayaṃ paramaṃ sītā

jagāma janakātmajā || 3.42.35 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīye ādikāvyē
aranyakāṇḍe dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ ||